

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Europaåret för utvecklingsarbete (2015)"

(2014/C 170/16)

Föredragande utan studiegrupp: **Andris GOBIŅŠ**

Den 18 september 2013 beslutade Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Europaåret för utvecklingsarbete (2015)".

Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 5 november 2013.

Vid sin 494:e plenarsession den 10–11 december 2013 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 144 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar att Europeiska kommissionen har tagit fasta på det gemensamma initiativet från det civila samhället och EESK om att utropa 2015 till Europaåret för utvecklingsarbete.

1.2 Kommittén ställer sig helt bakom de ändringar av Europeiska kommissionens förslag om Europaåret för utvecklingsarbete⁽¹⁾ som föreslagits av sammanslutningen av icke-statliga organisationer för stöd och utveckling (Concord)⁽²⁾ samt ändringsförslagen från Europaparlamentet⁽³⁾. Kommittén påpekar att de flesta av dessa idéer har diskuterats i den informella arbetsgruppen för Europaåret och i vissa fall tagits upp i andra yttranden från EESK och på kommitténs debattsida för Europaåret.

1.3 Europaåret för utvecklingsarbete kommer att bli det första Europaåret med en stark global och rättighetsbaserad dimension. EESK uppmanar EU-institutionerna att göra sitt yttersta för att uppnå målen som Concord har fastställt: Europaåret är "ett unikt tillfälle att skapa en bred offentlig diskussion och ett meningsfullt engagemang från medborgarnas sida när det gäller Europas vision för global utveckling, både i Europa och i andra världsdelar, med hänsyn till mänskliga rättigheter, miljömässig hållbarhet och social sammanhållning".⁽⁴⁾

1.4 Kommittén uppmanar sina partner i andra regioner i världen att förespråka ett världsomspännande år för utvecklingsarbete 2015 i andra regioner i världen, förutsatt att det fortfarande finns tillräckligt med tid för förberedelser.

1.5 Fokus måste ligga på de mest hållbara och relevanta aspekterna av utvecklingsarbete, exempelvis global solidaritet och rättvisa, konsekvens i utvecklingspolitiken, hållbara utvecklingsmål, globala kollektiva nyttigheter och utmaningar samt EU-medborgarnas roll som konsumenter och aktörer inom en global ekonomi. Man bör inte prioritera smala frågor eller frågor som rör givare och mottagare.

1.6 Tonvikt bör också läggas på den privata sektorns roll i utvecklingsarbetet⁽⁵⁾, eftersom utvecklingsländer i allmänhet inte har utvecklingsstrategier för små och medelstora företag, vilket omfattar kooperativ. Sådana utvecklingsstrategier kan bidra till att utrota fattigdom och främja en tillväxt för alla. EU bör, i samarbete med arbetsmarknadens parter och intresserade icke-statliga organisationer, på ett riktigt och relevant sätt dela med sig av sina erfarenheter till utvecklingsländer när det gäller att stödja små och medelstora företag i syfte att uppnå hållbar tillväxt inom samtliga tre pelare – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

⁽¹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europaåret för utvecklingsarbete (2015), COM(2013) 509 final.

⁽²⁾ Concords kommentarer till Europeiska kommissionens förslag om Europaåret för utvecklingsarbete 2015.

⁽³⁾ Förslag till betänkande om förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om Europaåret för utvecklingsarbete (2015), föredragande Charles Goerens, 2013/0238(COD).

⁽⁴⁾ Concords kommentarer till Europeiska kommissionens förslag om Europaåret för utvecklingsarbete 2015.

⁽⁵⁾ EESK:s yttrande om "Den privata sektorns deltagande i utvecklingsramen för perioden efter 2015", EUT C 67, 6.3.2014, s. 1–5.

1.7 EESK framhåller att nyckeln till framgång under de föregående Europaåren har varit ett nära samarbete mellan EU-institutioner och EU-organ och det civila samhället, både på nationell nivå och på EU-nivå. Kommittén efterlyser därför omedelbara insatser för att upprätta arbetsgrupper bestående av många olika typer av intressenter i syfte att i ett tidigt skede få i gång ett strukturerat samarbete. EESK ställer sig av denna anledning fullständigt bakom upprättandet av en allians bestående av civilsamhällesorganisationer.

1.8 Den verksamhet som civilsamhällesorganisationer bedriver på olika nivåer (nationell nivå, EU-nivå och i partnerländer) spelar en avgörande roll för att utforma de politiska processerna. Civilsamhällesorganisationerna och deras verksamhet bör därför vara en absolut prioritet under Europaåret och få större delen av finansieringen. För bättre resultat av Europaåret på kort och lång sikt är det avgörande att man undviker att spendera pengar på dyra kampanjer från pr-byråer eller åtminstone begränsar sådana tjänster så långt som möjligt (se punkt 3.6 i detta yttrande).

1.9 Kommittén uppmanar EU-institutionerna att utnyttja trepartsdebatterna för att lägga fokus på hållbara resultat och deltagande i stället för på kampanjer och information. För att uppnå detta behöver flera delar av vissa artiklar i Europeiska kommissionens förslag ändras i enlighet med synpunkterna i avsnitt 3 och 4 i detta yttrande. Det kommer även att krävas ändringar i skälen och bilagorna, vilket av utrymmesskäl inte kan tas upp i detta yttrande.

1.10 En decentraliserad strategi, som beskrivs i punkt 3.5 i detta yttrande, skulle kunna ge bäst resultat, eftersom utvecklingssamarbetet traditionellt har skett på så många olika sätt och det inte går att hitta en enda mall för formuleringar, aktiviteter osv. Flera förslag på ett Europaår som utgår från det lokala planet läggs fram i del 3 och 4 i detta yttrande, och dessa bör beaktas i förberedelserna av året.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Europaåret spelar en särskild roll när det gäller kommunikation och medborgarnas aktiva engagemang och gör det möjligt att anordna gemensamma evenemang på EU-nivå samt nationell och regional/lokal nivå, som anordnas av såväl EU-institutionerna som ett växande antal civilsamhällesorganisationer.

2.2 2015 är året då millennieutvecklingsmålen ska vara uppnådda. Arbetet ska avslutas med en utvärdering av de uppnådda resultaten och antagande av en ny strategi eller ett nytt system för det kommande årtiondet. EU har spelat en nyckelroll när det gäller utvecklingsfrågor och utformningen av millennieutvecklingsmålen. Även om utvecklingssamarbete omfattar mycket mer än utvecklingsbistånd bör det noteras att den största delen av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (60 %) kommer från EU och medlemsstaterna. EU och dess medborgare bör tillsammans med EU:s partner i utvecklingsländerna spela en ledande roll i diskussionerna efter 2015.

2.3 Enligt uppgifter från Eurobarometer⁽⁶⁾ är omkring 20 miljoner människor i EU personligen engagerade i icke-statliga utvecklingsorganisationer (inklusive volontärer), omkring 130 miljoner EU-medborgare donerar pengar till organisationer som stöder utvecklingsländer och totalt 72 % av EU-medborgarna stöder personligen tanken på att hjälpa länder med låga utvecklingsindikatorer.

2.4 Allt fler människor har insett att utveckling startar i våra egna länder och i våra egna liv, genom rättvis handel, miljöskydd, deltagande i politiska processer etc.

2.5 En snabbväxande, bred och varierande grupp aktörer som stöder utvecklingssamarbete har med starkt stöd från EU-kommissionären med ansvar för utvecklingsfrågor, Andris Piebalgs, och hans team, under ledning av civilsamhällesorganisationer på nationell nivå och EU-nivå, European Movement – Latvia, det lettiska forumet för utvecklingssamarbete (Lapas) och sammanslutningen av icke-statliga organisationer för stöd och utveckling (Concord) samt EESK⁽⁷⁾ fört samman viktiga aktörer som bland annat omfattar en rad civilsamhällesorganisationer, Regionkommittén och Europaparlamentet. Partnerna har från första början arbetat för ett framgångsrikt och ambitiöst Europaår med konkreta resultat.

⁽⁶⁾ Särskild Eurobarometerundersökning nr 352, juni 2010 http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_352_en.pdf.

⁽⁷⁾ Initiativet presenterades och diskuterades för första gången vid sammanträdet i ConCORDs generalförsamling den 22 juni 2011 av Andris Gobiņš (European Movement – Latvia och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén) och Māra Šimane (det lettiska forumet för utvecklingssamarbete (Lapas)). En informell arbetsgrupp inrättades och en officiell omröstning vid EESK:s plenarsession den 7 december 2011 om EESK:s yttrande om *Handel, tillväxt och världspolitik: Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin* resulterade i ett önskemål om ett Europaår för utveckling och samarbete.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK uppmanar EU-institutionerna att utnyttja trepartsdiskussionerna för att ge Europaåret **mer substans och inkludera åtgärder för att se till att det genererar bättre och mer hållbara resultat** (t.ex. genom politiska processer, åtaganden, förbättring av horisontell och strukturell dialog etc.).

3.2 **EESK vill påminna om sitt ursprungliga förslag när det gäller Europaårets innehåll:** "EESK anser att större uppmärksamhet bör ägnas utvecklingssamarbete, global solidaritet och diskussionen om millennieutvecklingsmålen. Kommittén föreslår att år 2015 utnämns till 'utvecklingens och samarbetets år' (preliminär benämning). Eftersom EU och dess medlemsstater också är fast beslutna att uppnå dessa mål senast 2015 föreslår kommittén att man drar nytta av det europeiska året för att öka medvetenheten hos varje enskild person, i det civila samhället samt på nationell och europeisk nivå, och främja en attityd präglad av ett gemensamt ansvar för att uppnå de mål som redan har fastställts och de nya mål som kommer att fastställas för perioden efter 2015."⁽⁸⁾

3.3 **Att engagera och involvera EU-medborgarna och civilsamhällesorganisationerna runt om i världen** i utvecklingsarbetet och i den politiska dialogen om global utveckling och global rättvisa är avgörande för resultatet av Europaåret och utvecklingssamarbetet i sig. Civilsamhällesorganisationerna spelar en mycket viktig roll, inte bara när det gäller att samla in pengar utan även i den politiska processen. Detta gäller i synnerhet den yngre generationen, som i allmänhet har mer kontakt med omvärlden genom sociala och andra medier och är mer medvetna om de akuta frågor som de – i egenskap av framtidens ledare – kommer att behöva lösa. Det är därför avgörande att man ser till att barn och unga, särskilt flickor, direkt deltar i debatterna i samband med Europaåret på ett meningsfullt sätt. Det krävs också ett meningsfullt och direkt engagemang från medborgare med olika intressen, sociala bakgrunder osv. De ovannämnda aspekterna bör återspeglas i förberedelserna och genomförandet av Europaåret samt i innehållet och finansieringen.

3.4 **Kommittén ställer sig bakom en decentraliserad strategi för Europaåret.** Arbetsgrupper på nationell nivå bör ta fram ett motto, en slogan eller en inbjudan för Europaåret som speglar situationen i den specifika medlemsstaten på bästa sätt. Arbetsgrupper på EU-nivå och nationell nivå bör upprättas senast två månader efter att förslaget antagits och bör ha tillgång till den finansiering som avsatts för året. Gruppernas arbete och stödet till dem bör fortsätta efter Europaårets slut. Det organiserade civila samhället bör spela en nyckelroll i arbetsgrupperna.

3.5 EESK välkomnar kommissionens planer på att **anslå ett avsevärt belopp** för att se till att Europaåret blir en framgång. Samtidigt är kommittén bekymrad över att endast en mycket liten andel av denna finansiering hittills öronmärkts för det civila samhällets deltagande och aktiviteter, trots att detta skulle vara den bästa garantin för goda och hållbara resultat av Europaåret. Man bör undvika eller minimera utnyttjandet av medel för befintliga eller nya pr-avtal/upphandlingar, eftersom detta i vissa fall till och med kan vara kontraproduktivt när det gäller att uppnå Europaårets mål.

3.6 Utifrån god praxis från tidigare Europaår stöder kommittén upprättandet av en **bred allians av civilsamhällesorganisationer från en rad olika områden**, som liksom under tidigare år ska ha en ledande roll i planeringen och genomförandet av Europaåret. EESK anser att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att upprätta ett nära samarbete med kommitténs ledamöter och organ samt andra aktörer och med medlemmar i alliansen på EU-nivå och nationell nivå.

3.7 Praxis att **utnämna "ambassadörer för året"**, vilket visat sig framgångsrikt, bör också fortsätta under Europaåret 2015. Detta ger en utmärkt möjlighet att öka allmänhetens medvetenhet och stöd för Europaårets mål.

3.8 Kommittén har för avsikt att ta fram **samarbetsmekanismer** på alla relevanta nivåer för att säkerställa bästa möjliga samarbete och samverkan mellan EU-institutionerna och EU-organen. Man bör inleda ett samarbete med Förenta nationerna under Europaåret.

⁽⁸⁾ EESK:s yttrande om "Handel, tillväxt och världspolitik: Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin", EUT C 43, 15.2.2012, s. 73–78.

3.9 Kommittén stöder fullständigt förslagen för Europaåret som diskuterats i den informella arbetsgruppen för året och på EESK:s webbplats. Idéerna från civilsamhällesorganisationerna och partnererna har lagts fram av Concord⁽⁹⁾. **EU-institutionerna ska göra sitt yttersta för att se till att Europaåret blir:**

- **Inspirerande:** Det bör vara en process där alla aktörer gemensamt diskuterar och utvecklar nya tänkesätt och ny praxis när det gäller utvecklingssamarbete och enas om vad global rättvisa betyder för EU och dess medborgare.
- **Deltagarinriktat:** Medborgarna och deras syn på global rättvisa bör stå i fokus, och de bör vara huvudaktörer i debatten. Detta kräver att de har lika möjligheter att framföra sina egna idéer och idéer från organisationer som de tillhör. Det innebär att man går från att "informera medborgarna för att öka deras medvetenhet" till en "gemensam diskussion om deras synpunkter på en rättvis global utveckling".
- **Sammanhängande:** Utvecklingspolitiken bör vara konsekvent, och under Europaåret bör även andra av Europeiska kommissionens politiska strategier än utvecklingssamarbete (handel, ekonomi, jordbruk etc.) diskuteras ur detta perspektiv.
- **Inriktat på utbildning i frågor som rör utveckling och ökad medvetenhet:** Europaåret ska ses som en deltagarinriktad utbildningsprocess i frågor som rör utveckling och medvetandegörande, med utgångspunkt i de pedagogiska principerna och värderingarna från Europeiskt samförstånd om utveckling.
- **Globalt:** Partner utanför Europa ska delta i samtliga diskussioner på lika villkor.

3.10 Kommittén ställer sig också fullständigt bakom följande förslag som presenterats av Europaparlamentets föredragande⁽¹⁰⁾:

- **Ändring av Europaårets namn på engelska** – från "European Year of Development" till "European Year for Development".
- Särskild uppmärksamhet när det gäller **medborgare som lever i medlemsstater utan långa traditioner på området för utvecklingssamarbete**⁽¹¹⁾, medan EESK föreslår att man tar fram särskilda lösningar för dessa stater för att undvika omfattande samfinansieringsproblem.
- Att öka unionsmedborgarnas medvetenhet om deras roll i den globala utvecklingen och om möjligheterna att bidra till en mer jämlik global utveckling och **göra utvecklingen till en integrerad del av nationella utbildningsprogram**⁽¹²⁾.
- Att se till att partner från utvecklingsländer deltar⁽¹³⁾.
- "Att öka medvetenheten och främja en diskussion om effekten av **individuella, lokala, regionala, nationella och europeiska beslut och val** för den globala utvecklingen och människor som lever i utvecklingsländer, för att få till stånd en bredare förståelse för en konsekvent politik för utveckling"⁽¹⁴⁾.
- "Kommissionen ska bjuda in företrädare för **det civila samhället** och Europaparlamentet som observatörer till dessa [samordnings]möten."⁽¹⁵⁾

4. Ytterligare ändringsrekommendationer i fråga om kommissionens förslag⁽¹⁶⁾

4.1 Artikel 1 (ny mening). Genom att lägga till en nationell undertitel skulle man på ett mer effektivt sätt kunna spegla olikheterna i traditioner, utmaningar och möjligheter i de olika medlemsstaterna: "2015 ska benämnas Europaåret för utvecklingssamarbete [...]. En undertitel samt ett motto, en slogan eller en inbjudan för Europaåret ska tas fram på medlemstatsnivå."

⁽⁹⁾ Se Concorde's kommentarer till Europeiska kommissionens förslag om Europaåret för utvecklingssamarbete 2015, september 2013.

⁽¹⁰⁾ Förslag till betänkande om förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om *Europaåret för utvecklingssamarbete (2015)*, föredragande Charles Goerens, 2013/0238(COD).

⁽¹¹⁾ Samma källa: ändringsförslag 14 och 31.

⁽¹²⁾ Samma källa: anpassning av ändringsförslag 17.

⁽¹³⁾ Samma källa: ändringsförslag 18, 19, 21, 28 och 30.

⁽¹⁴⁾ Samma källa: ändringsförslag 20.

⁽¹⁵⁾ Samma källa: ändringsförslag 27.

⁽¹⁶⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om *Europaåret för utvecklingssamarbete (2015)*, COM(2013) 509 final.

4.2 Artikel 2 (första delen) – Det kan vara lämpligt att lägga större fokus på engagemang, och alla berörda aktörer ska omtalas som jämbördiga: ”– Att informera EU:s invånare om EU:s utvecklingssamarbete samt involvera dem i diskussioner om att belysa dels vad Europeiska unionen redan kan uppnå i egenskap av en global utvecklingspartner och världens största biståndsgivare, dels enas om hur den skulle kunna göra ännu mer genom en mer konsekvent politik och bättre samordning med att utnyttja EU:s medlemsländernas, och EU-institutionernas och andra aktörergemensamma styrka.”

4.3 Artikel 2 (andra delen) – I enlighet med EESK:s yttrande om *Handel, tillväxt och världspolitik: Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin*: ”– Att stimulera EU:s invånares aktiva och meningsfulla intresse för och deltagande i utvecklingssamarbete och främja en känsla av ansvar och möjligheter när det gäller individuella beslut och nationella och internationella åtaganden (däribland agendan för tiden efter 2015) samt deras deltagande i utformningen och genomförandet av politiken.”

4.4 Artikel 2 (tredje delen) – Texten är alltför fokuserad på stöd och bidragsgivare, vilket skapar ett mycket snävt fokus: ”– Att öka medvetenheten om EU:s utvecklingssamarbete, som ger en rad olika fördelar inte bara för alla aktörer som deltar i EU och dess partnerländer mottagarna utan även för EU:s invånare i en föränderlig och värld.”

4.5 Artikel 2 (ny del) – Hållbara resultat av politiska processer på EU-nivå och nationell nivå är av avgörande betydelse och något som saknas i det nuvarande förslaget: ”– Att uppnå hållbara resultat och förbättringar vid behov (t.ex. när det gäller den interna och externa politiska dagordningen och utvecklingspolitiken, en konsekvent politik, effektivitet, en rättighetsbaserad strategi, stärkning av kvinnors egenmakt, hållbar utveckling, trygghetskapande/mänsklig trygghet, deltagande och utbyte, verktyg och strukturer för det civila samhället, däribland näringslivsorganisationer och fackförbud osv.).”

4.6 Artikel 3 (punkt 1, första strecksatsen) – Kommunikation måste vara en tvåvägsprocess, och de senaste Europaårskampanjerna har fått hård kritik från olika håll: ”– PR-aktiviteterkampanjer för att diskutera och enas om de viktigaste frågorna sprida de viktigaste budskapen som riktar sig till allmänheten eller till särskilda målgrupper, till exempel genom sociala medier.”

4.7 Artikel 3 (punkt 1, andra strecksatsen) – Framgångsrika arbetsgrupper på nationell nivå och EU-nivå har visat sig vara en mycket viktig aspekt för att ett Europaår ska ge goda resultat. För att diskussionen ska vara öppen måste den leda till konkreta och mätbara resultat: ”– Anordnande av Inledning av en öppen och inkluderande politisk process, under ledning av en arbetsgrupp bestående av flera olika intressenter, som omfattar konferenser, evenemang och initiativ med alla berörda parter för att främja ett aktivt deltagande och debatt och för att öka medvetenheten på europeisk nivå samt säkerställa resultat och förbättringar där sådana krävs.”

4.8 Artikel 3 (punkt 1, ny strecksats) – Ett år ”om” utveckling som inte omfattar ett direkt deltagande av berörda aktörer i och från utvecklingsländer är otänkbara: ”– Aktiviteter i och utanför EU:s gränser som omfattar partnerländer, deras medborgare och organisationer.”

4.9 Artikel 3 (punkt 1, ny strecksats) – EESK och Europeiska kommissionen anger i sitt arbetsdokument att planering i god tid och uppföljningsverksamhet kan säkerställa bättre resultat av året, på samma sätt som kopplingar mellan de tematiska åren: ”– Aktiviteter för att förbereda och följa upp Europaåret på nationell nivå och EU-nivå.”

4.10 Artikel 4 (punkt 2) – Se förklaringen i punkt 4.7: ”De nationella samordnarna ska, i nära samordning med kommissionen, samråda och samarbeta med inrätta en nationell arbetsgrupp/styrgrupp bestående av ett brett urval av berörda parter, bland annat det civila samhället [...].”

4.11 Bilaga: Närmare bestämmelser för de åtgärder som avses i artikel 3, punkt A, Direkta unionsinitiativ (första stycket) – Man bör stödja en decentraliserad strategi som speglar situationen i de olika medlemsstaterna. Civilsamhällesorganisationerna bör inte uteslutas från att genomföra sina förslag: ”Finansieringen kommer i allmänhet att vara i form av direktinköp av varor och tjänster inom ramen för upphandlingar som är öppna för civilsamhällesorganisationer, den privata sektorn och andra aktörer befintliga ramavtal [...].”

4.12 Bilaga: Närmare bestämmelser för de åtgärder som avses i artikel 3, punkt A, Direkta unionsinitiativ (ny punkt) – Baserat på bästa praxis från tidigare år: Under 2013 deltar över 60 EU-omfattande nätverk bestående av organisationer från det civila samhället i samordningen och genomförandet av Europaåret, med aktiviteter på EU-nivå och nationell nivå. Det är avgörande att alliansen får ett lämpligt stöd: ”– Stöd till samordningen inom det civila samhället när det gäller den etablerade modellen för alliansen för Europaåret.”

Bryssel den 10 december 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE
